

helyszínrajz

KOSCIUSZKÓ TÁDÉ UTCA 5.

hrsz. **14101**

tömb **39**

**KERÜLETI
ÉRTÉKVÉDELEM**

tervező építész,
építtető, kivitelező

tervező nem ismert

ép. idő, átalakítások

építtető: Budapest Székesfőváros

1891, átalakítás 1925, később kazán korszerűsítése, belső átalakítások

építészeti stílus
szintszám

eklektikus

főépület földszintes, a tetőtér részben beépítve, melléképület pince + földszint

épülethasználat
szerkezet, anyag-
használat, tető

épült az I. kerületi Tűzörség számára,

téglafal, poroszüveg földém, fa fedélszék, hornyolt cserépfedés

tulajdonos

Budapest Főváros Önkormányzata, vagyonkezelő: Fővárosi Tűzoltóparancsnokság

egyéb védettség

---

műszaki állapot

karbantartott

helyreállítási javaslatok

a hátsó udvarban a falazatot károsító növényzet és a homlokzatról a használaton kívüli vezetékek eltávolítása.

fotók, ábrázolások

fényképek a jelen állapotról: 3-7. oldal, archív anyagok (Budapest Főváros Levéltára): 8-9. oldal

építészeti, városépítészeti értékelés

Az épület az I. kerületi Tűzország részére épült, 1891 október 14-én vették használatba, azonos célra szolgál ma is. Megjegyzendő, hogy a helyi hagyomány az épület történetét tévesen az utca korábbi nevével – Koronaőr utca - hozta kapcsolatba. A tűzoltóparancsnok a helyszíni szemlén arról tájékoztatott, hogy az épület eredetileg a Koronaország laktanyájának épült. Ezt a véleményt sem a levéltári, sem a szakirodalmi adatok nem támasztják alá.

Az utcára merőleges szárnyakban szolgálati helyiségek kaptak helyet, míg a kereszt szárnyban a „tűzoltó és árvíz szerek raktára”. A hátsó udvarban épített melléképületben kezdetben istálló volt, később legénységi szobák, pincéjében kazánházat alakítottak ki.

A főépület utcára merőleges szárnyai félnyereg tetősek, az utcai és udvari oldalon oromfallal, téglaburkolattal, faragott végű szarufákkal, torokgerendával. A függőereszcsatorna üsttel csatlakozik a lefolyóba, az üstöket a sarkokon kovácsolt konzolok támasztják alá. A nyílásokat idomtégla boltozott áthidaló és könyöklőpárkány díszíti.

Az udvari homlokzatok egyszerűbbek, a vakolt homlokzatot téglakeretelés, az oromfalakon lépcsős szegélyek, a nyílások felett téglakeretelés díszíti. A kereszt szárny homlokzatát fogsoros téglakeretelés osztópárkány tagolja. A hátsó udvar homlokzatain a téglakeretelés eredeti formájában megmaradt, még a hátsó udvar kerítését is díszítették fogsoros párkánnyal.

Az 1925. évi és a későbbi átalakításokra a tűzvédelmi előírások, technológiák fejlődése kapcsán került sor. Az átalakítás a kereszt szárnyat érintette leginkább, ahol az eredeti két nyílás helyett 3 nyílást alakítottak ki, modern, de színben illeszkedő garázkapukkal. Az irodák és legénységi épületek belső átalakítása a homlokzati megjelenést nem változtatta meg jelentősen.

Az épület építészeti értékei, tömege, homlokzati részletei és rendeltetése miatt kerületi helyi védelemre érdemes.

Irodalom: Magyar Tűzoltóság Könyve, Bp. 1925, 186. oldal

Az adatfelvétel ideje: 2009. július

összefoglaló javaslat

Az épület eredeti kialakítást őrző tömege, utcai és udvari homlokzatainak építészeti értékei miatt **kerületi helyi védelemre érdemes.**

A védelem célja az 1891-ben Tűzország részére épült laktanya és szertár városképi megjelenésének, építészeti értékeinek megőrzése.

A megőrzendő értékek körébe tartozik a beépítés, az épület tömege, a tetőidom, az épület utcaképi megjelenése, utcai és udvari homlokzatai, a faragott tetőszerkezeti elemek, a homlokzatok téglarchitektúrája, a kovácsolt csatornatartó vasak, vízgyűjtő üst, az utcai és hátsó udvari kerítés.

Kosciuszkó Tádé utcai északi szárny

keresztszárny az új garázskapukkal

az északi szárny utcai oromfala

utcakép, Kosciuszkó T. u. 5-3.

a déli szárny udvari homlokzata

a déli szárny utcai oromfala

a keresztszárny a hátsó udvarból

a melléképület homlokzata

a melléképület északi oromfala

a melléképület északról

kerítés részlete

déli szárny, udvari oromfal részlete

faragott tetőszerkezeti elemek a melléképületen

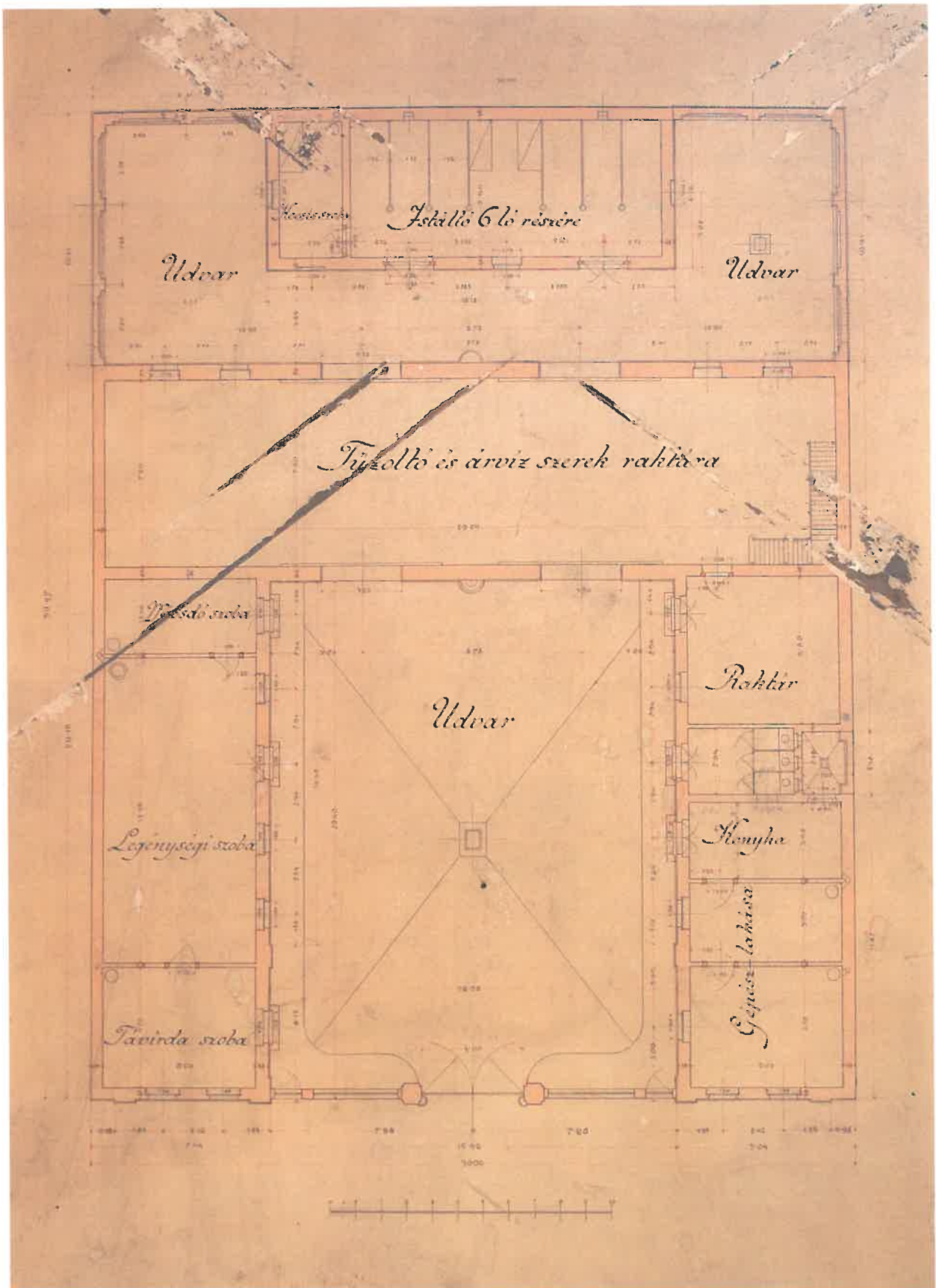
emléktábla a kereszt szárny falán

a 2007. február 23-án elhelyezett emléktábla

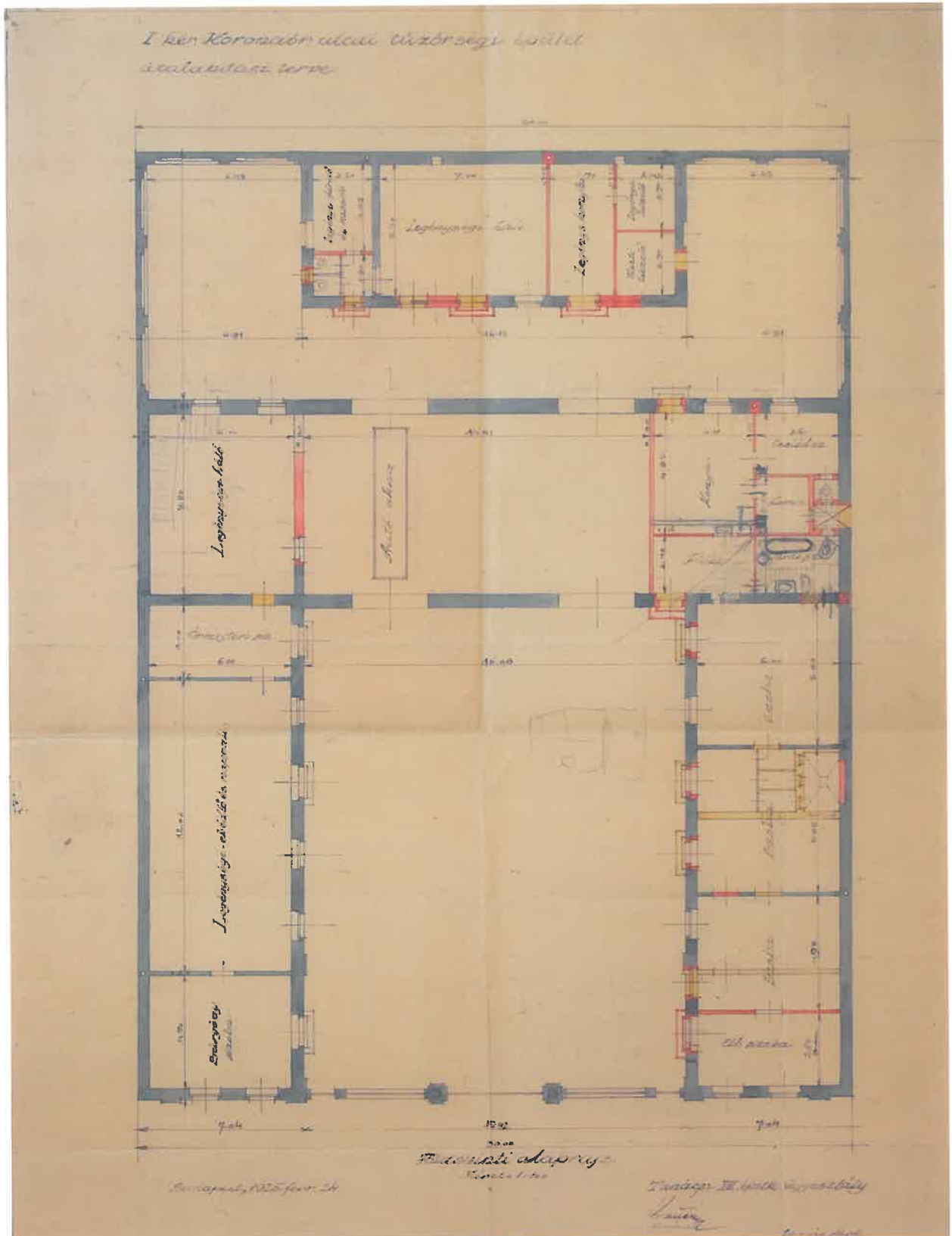
Archív tervek (Budapest Főváros Levéltára)

1891

alaprajz

1925

alaprjz